

Yang Jin Guan plockar fågel ur näten, Beidaihe fågelstation, Kina.

235 taigasångare i Beidaihe

RINGMÄRKNING I KINA

TEXT & FOTO: BO PETERSSON

Ringmärkningen i Kina är en ny företeelse om man jämför med Europa, där verksamheten startade kring förra sekelskiftet. Först 1983 ringmärktes de första kinesiska fåglarna i Qinghai Lake i västra Kina.

Mycket har hänt sedan dess, och 2003 nådde man 300 000 fåglar på ett år. AviFaunas Bo Petersson tillbringade några veckor på en kinesisk fågelstation i maj 2009. Här följer hans rapport om kinesisk ringmärkning kryddad med några intryck från livet på Beidaihe fågelstation.

Precis som i Sverige är ringmärkningen i Kina en angelägenhet för staten, eftersom de båda ringmärkningscentralerna är delar av en statlig myndighet. Ringmärkningen leds av China Bird Banding Centre (NBBC) i Peking som tillhör Chinese Academy of Forestry (CAF) som i sin tur lyder under den statliga myndigheten the State Forestry Administration. Organisationen är djupt involverad i de kinesiska naturreservaten och driver forskning och utveckling, sköt-

sel av skogar och våtmarker m.m. Ett av de mer kända projekten som bedrivs är skyddet av och studier kring snötrana, där 99 procent av världspopulationen övervintrar i Poyang Lake. Organisationen är gammal, men NBBC etablerades först 1982, och den första kinesiska ringen klämdes i Qinghai Lake 1983.

Utvecklingen har gått relativt sakta, och under de första tio åren märktes det fågel bara på sex platser i Kina. I början av 1990-talet

ökade antalet fågelstationer och 2008 ringmärktes det på 41 platser. Antalet fågelstationer med fler än 1000 ringmärkta fåglar är nu uppe i 25. Under 2008 märktes 309 239 fåglar av 430 arter i Kina, se diagram nedan. Volymen i Sverige är ca 300 000 individer årligen (men kanske lite färre arter). Om man beaktar att det finns 21 fågelstationer i Sverige, förstår man att Kina fortfarande har en enorm potential att utveckla sin ringmärkningsverksamhet.

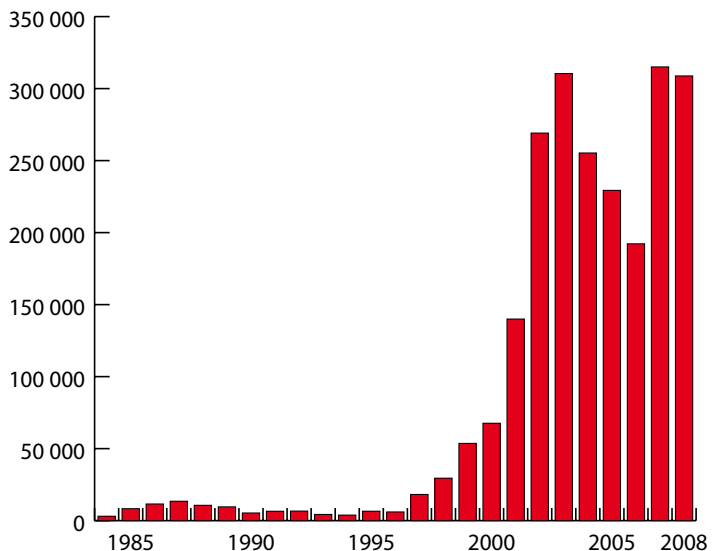
ILLEGALA FÅGELFÄNGARE

Fortfarande präglas arbetet av en pionjärande och man försöker etablera nya fågelstationer och engagera mer folk i arbetet med ringmärknigen. NBBC:s målsättning är att antalet fågelstationer och antalet ringmärkta fåglar ska fortsätta att öka de närmaste åren. Man strävar efter att involvera mer folk i ringmärknigen, bl.a. genom att skola om illegala fågelfångare till ringmärkare. För fånga fågel, det har kineserna kunnat sedan urminnes tider. Att hålla burfåglar är en mycket utbredd och populär sysselsättning i Kina, men fångst av vilda fåglar är olagligt. Genom att involvera de illegala fågelfångarna får dessa en stadigvarande inkomst och därmed en pension, vilket inte är alla förunnat i Kina.

Mycket av kinesisk ringmärkning och fågelskådning är en professionell angelägenhet för universitetsknutna människor. I och med att NBBC börjat involvera lokala fågelfångare har knytningen till universiteten luckrats upp. Den gemene fågelskådaren i Kina är i allmänhet också forskare, även om amatörfågelskådningen är på stor frammarsch. Ute i fält stöter man allt oftare på kinesiska fågelskådare/fotografer som har fågelskådningen som hobby. Bland ringmärkarna förekommer än så länge inte hobbyringmärkning som det gör i Sverige.

ÅTERFYND

De flesta fågelstationer är belägna längs Kinas östra kust, med en viss koncentration kring Bohaihavet och nordöstra Kina. I provinsen Heilongjiang finns en fågelstation som tar 1/3 av fångsten i Kina.

Antalet ringmärkta fåglar i Kina från 1983/84 till 2008.

Den viktigaste märkningsplatsen i Beidaihe.

Ringarna kommer förpackade i plastark. Nedan Zhang Jian i arbete.

2008 ringmärktes det 103 721 fågel där, och den 2 april 2009 kontrollerade stationen en svensk videsparv, märkt den 12 september året före i Piteå.

Fram till 2001 hade 364 utländska återfynd gjorts i Kina. Majoriteten av dessa återfynd kom från Australien (215), Ryssland (105) och Japan (31). Under samma period gjordes 47 återfynd av kinesiska fåglar utomlands med en övervikt i Ryssland och Japan. Återfynds- och kontrollbilderna mellan de kinesiska fågelstationerna är än så länge inte särskilt omfattande. Fram till 2001 fanns 211 kontroller/återfynd inom Kina. Detta är ett av skälen till att man vill öka ringmärkningen. Stora avstånd och stora mängder flyttande fåglar gör att 300 000 märkta är en försvinnande liten volym i sammanhanget.

FÅGELMARKNADER

Efter 2001 (ingen sammanställning tillgänglig) har utbytet mellan Kina och Europa ökat. Utöver årets videsparv finns ytterligare fyra videsparvar återfunna i Kina. Den första och årets kontroll är gjord av lokala ringmärkare i Kina, medan övriga har hittats på fågelmarknader. Sex gråsiskor har figurerat i utbytet mellan Kina och Europa. Den första var en finländsk fågel 1996 som kontrollerades i Kina. De övriga två från Europa är en norsk och en belgisk. Tre kinesiska gråsiskor finns kontrollerade i Norge, Sverige och Holland.

ÅRLIGA KONFERENSER

Ringmärkarkonferenser är en årlig återkommande aktivitet som NBBC genomför. I maj 2009 hölls en sådan konferens i Beidaihe. Jag hade förmånen att bli inbjuden till denna konferens i kombination med ringmärkningsarbetet på Beidaihe fågelstation. Min roll var att hjälpa de lokala ringmärkarna med grupperna som besökte fågelstationen. Dessutom var kineserna väldigt intresserade av ruggning och åldersbestämning. Samtliga fågelstationer var inbjudna till konferensen och 1–3 representanter per fågelstation kom. Mellan 50 och 70 personer var med under de inledande dagarna, där man bl.a. delade ut priser för det mest framgångsrika arbetet under 2008. NBBC håller på att införa ett gemensamt datasystem för lagring av ringmärkningsdata. Konferensdeltagarna fick ta del av detta arbete. Dessutom diskuterades allt från ringmärkningsteknik, ringmärkningsmateriel till strategier för att öka märkvolymen i landet. Efter 3–4 dagar åkte många hem och nya anlände. Konferensen övergick då i ett träningsläger. Under fyra dagar drillades blivande ringmärkare i allt från artkännedom, ålders- och könsbestämning till ringmärknings- och fångstteknik. Men det utbildades också i medicinska frågor och i vikten av hygien. I kursen ingick en del fältarbete vid Beidaihe fågelstation där de blivande ringmärkarna kom i grupper för att känna på arbetet. För många var detta första gången man klämde

*Motstående sida: En handfull fåglar från näten i Beidaihe: Gulbrynad sparv *Emberiza chrysophrys*, hona, sibirisk piplärka *Anthus hodgsoni*, videsångare *Phylloscopus schwarzi*, brunångare *Phylloscopus fuscatus*, taigaflugsnappare *Ficedula albicilla*, hona, mugimaki-flugsnappare *Ficedula mugimaki*, hanne, svartbrynad rörsångare *Acrocephalus bistrigiceps* och tigertörnskata *Lanius tigrinus*, hona.*

på en ring, för andra var detta inget nytt. Kursen avslutades med ett skriftligt prov varefter de flesta fick sin ringmärkarlicens.

BEIDAIHE FÅGELSTATION

Ringmärkningsarbetet på Beidaihe fågelstation leds av Yang Jin Guang som även är involverad i Qinghuangdao Safari Park. Till sin hjälp har Yang en lokal ringmärkare, Zhang Jian, som sköter det mesta fältarbetet. I området norr om Beidaihe finns ett skogsområde med inslag av våtmarker. Här rastar mycket fågel under vår och höst. Ringmärkning har bedrivits vid fågelstationen sedan 1992 och man ringmärker mellan 17 000 och 23 000 årligen. Dominerande arter i näten är glasögonfåglar och sångare, men man tar också ansevära mängder flugsnappare och "näktergalar". Det ringmärks främst på två ställen. Huvudmärkplatsen är belägen i en våtmark i skogsområdet och en annan finns inne i Safariparken. På båda märkplatserna finns en ansvarig ringmärkare, också anställd av NBBC. Till sitt förfogande har ringmärkarna några fågelfångare som vid bra sträckväder arbetar tillsammans med ringmärkaren. Dessa fågelfångare är mobila. De kör omkring på moped med portabla hissnät och sätter upp nät där det finns gott om rastande fågel. Så ibland kommer de med trevliga överraskningar i påsarna till stationen. Stationen, ja – det är kanske inte en stationsbyggnad med närliggande nätplatser som vi är vana vid i Sverige. Här tar ringmärkarna sig till märkplatsen per cykel eller moped och är betydligt mer flexibla genom att de använder flera fångstplatser. Dessutom arbetar de under dygnets alla ljusa timmar. Näten tas endast ned vid otjänlig väderlek och hänger således uppe 24 timmar om dygnet!

KINESISKA NÄT

Näten man använder är ett kapitel för sig. De liknar de japanska som vi använder i Sverige, men är betydligt tunnare och nästan osynliga.

Bo Petersson med deltagarna i ringmärkarkursen i Beidaihe.

Detta gör att fåglarna är avsevärt svårare att plocka ur näten och vissa arter, som t.ex. brunsångare, trasslar in sig ordentligt i maskorna. Dessutom är näten oerhört sköra. En större turturduva som fastnat låg snällt i nätväden tills jag kom fram. Sedan sprattlade den till och flög ut på andra sidan innan jag hann ta den. Kvar efterlämnade den ett stort hål. Näten passar väldigt bra till lite "halvstora" tättingar som rubinnäktergal och brun törnskata. Personal från NBBC förklarade att man nu försöker förmå nättillverkarna att förbättra kvaliteten. En fördel är kanske priset, ca 25 kr för ett 12-metersnät!

RINGARNA

Ringarna importeras inte från Sverige som är brukligt i många länder, utan Kina har sin egen tillverkning. Jag uppfattade ringarna som någon typ av nickellegering där ringnummer etsats fram med någon form av syra. De små ringstorlekarna förvaras i plastark, där varje ring har sin egen lilla luftkudde i nummerordning. Det gällde att alltid lägga något tungt föremål på plastarken, annars flög ringarna iväg om det blåste upp. De större ringarna var trädde på kringlor som vi är vana vid från svensk ringmärkning.

TAIGASÅNGARE DOMINERADE

Under mina två veckor vid fågelstationen (8–22 maj) ringmärkte vi 900 fåglar av 50 arter. Den dominerande arten var taigasångare med 235 märkta. Näst vanligaste art var brunsidig glasögonfågel med 100 märkta, därefter brun törnskata med 81 och taigaflugsnappare med 67 märkta. Våren i Beidaihe var sen varför det fortfarande fanns många adulta fåglar som sträckte förbi. På det viset kunde vi jämföra adulta fåglar med 2K-fåglar av många arter som t.ex. 55 blånnäktergalar och 29 rubinnäktergalar. Tio arter *Phylloscopus* hamnade i näten. Av de brunaktiga sångarna dominerade brunsångare medan videsångarna var försenade i sin vårflyttning. Av de gröna sångarna var förutom taigasångare även kungsfågelsångare och nordsångare vanliga med 35 respektive 30 märkta. Kungsfågelsångarna uppträdde under första veckan kring 8–10 maj, medan nordsångarna först började dyka upp kring 18 maj. *Emberiza*-sträcket var i stort sett över när jag anlände Beidaihe, men sex arter fångades, varav 9 tristrampsparvar och 7 rödbruna sparvar.

Schrencks dvärgrördrom Ixobrychus eurhythmus.

Orientaldvärgu Otus sunia.

Eftersom näten hängde upp hela natten flög det i en del orientdvärguvar, och 17 exemplar ringmärktes. I området uppträdde tre olika färgvarianter. Allt från den mörkaste med svarta inslag till den ljusaste med ljusgråa/bruna inslag. Överraskningar i näten blev det ju förstås, en vardera av Schrencks dvärgrördrom, kinatrast, gulstreckad sångare och tigertörnskata. Sedan kunde jag njuta av gammal hanne av svartnackad gylling, japansk sparvhök och vitstrupig stentrast.

LITTERATUREN OBEFINTLIG

Förutsättningarna på Beidaihe fågelstation är mycket goda för bra kvalitativ fångst. Många intressanta arter sträcker förbi området, t.ex. samtliga av de olika varianter av bruna törnskator som finns i östra Asien. Dessutom häckar en av raserna i området. Kunskapen om dessa arter är begränsade även i väst, och det finns mycket att arbeta med för de kinesiska ringmärkningarna. Tyvärr är litteraturen obefintlig. Ringmärkningarna är hänvisade till *Birds of China* av Mac Cinnon – en fälthandbok som lyckligtvis blivit översatt till kinesiska, men som redan vid utgivningstillfället var uråldrig i flera avseenden. Så ringmärkningarna i Beidaihe tar mängder av vad de kallar mindre flugsnappare eftersom taigaflugsnappare inte finns beskriven i boken. Mindre kronsångare (numera med vetenskapliga namnet *claudiae*) är utritad med gula undre stjärtäckare, vilket gör att man inte kan skilja mellan östlig kronsångare och mindre kronsångare. Det finns fler exempel där litteraturen är helt vilseledande.

Att använda kunskap om ruggning för att åldersbestämma fåglar är i och för sig känt i Kina genom Lars Svenssons tättingguide *Identification Guide to European Passerines*, men det praktiseras inte i fält. Kunskapen i engelska är för låg bland ringmärkningarna i Beidaihe för att de ska kunna använda sig av engelskspråkig litteratur, och om jag är rätt informerad finns endast ett exemplar av Svenssons guide på ringmärkningscentralen i Beijing. Jag höll ett par föreläsningar om grunderna till arternas ruggningsmönster och exemplifierade med de arter vi fångade på fågelstationen. Till min hjälp hade jag personal från NBBC som tolkade under föredraget. Däremot kunde jag inte kommunicera med de lokala ringmärkningarna på engelska under ring-

总结

märkningsarbetet. Som tur var hade jag förberett ett litet kompendium med översättningar på fackuttryck, fågelnamn och åldersbenämningar m.m. på kinesiska. Lite hjälp hade jag av mina kvällskurser i Mandarin. Lars Svensson hade också vänligheten att ge mig ett exemplar av en taiwanesisk översättning av tättingguiden. Språket är det samma även om fågelarterna inte har samma namn. Denna översättning var guld värd. Alla timmar med Zhang Jian i fält renderade i ett handskrivet dokument med många biometriska data och ruggningsmönster för de fåglar som sträcker förbi Beidaihe. Samtidigt är det så att vi saknar kunskap om flera av de arter som uppträder där. Ta exemplet gulbrynad sparv där diskussionerna var många kring åldern på Järfälla-fågeln. Nu fångade vi bara ett exemplar, men det var en hona med tydlig ruggningsgräns på större täckarna, vilket således borde betyda en 2K-fågel.

PROFESSIONELL ORGANISATION

Sammanfattningsvis uppfattar jag den kinesiska ringmärkningsorganisationen på många sätt som oerhört professionell i den meningen att förutsättningar att bedriva professionell fångst är långt mer utvecklade än i t.ex. Sverige. När det däremot gäller art- och åldersbestämning finns det mycket att göra för att höja standarden i Kina. Kunskapen om att använda ruggningsmönster som hjälp i framför allt åldersbestämning var relativt ny vid mitt besök i Beidaihe. Denna kunskap är oerhört viktig om man ska arbeta med populationsstudier och följa trender över tid. För att kunna följa ungfågelproduktionen måste fåglarna åldersbestämmas.

NBBC:s årliga konferenser och träningsläger borgar för en standardhöjning i många avseenden, men avsaknaden av relevant ringmärkningslitteratur skriven på kinesiska gör att arbetet kommer att ta lång tid. Men man behöver inte gå särskilt många år tillbaka för att standarden skulle motsvara den vi en gång hade i Sverige. Dessutom har ju kineserna inte någon skinguide (ännu)!

Kineserna har en ambition att utöka de utländska ringmärkningskonferenserna. 2001 hölls en ringmärkningskonferens i Hunan, där japanska ringmärkningsare var inbjudna, och en australiensisk grupp arbetade med vadarmärkningar i provinsen Liaoning våren 2002. De australiensiska vadargrupperna har även gjort flera besök i östra Kina. Däremot har utbytet med Europa varit obefintligt. I skrivande stund planeras ett utbyte mellan svensk och kinesisk ringmärkning. Formerna för detta samarbete är än så länge inte klara.

Tack till Lu Jun, Qian Fawen och övrig personal vid NBBC som gjorde det möjligt för mig att komma till Beidaihe fågelstation och att jag fick delta i 2009 års ringmärkningskonferens i Kina. Tack till Liu Yang för översättning av sammanfattning.

BO PETERSSON
bo@bingsmarken.se

Bo Petersson är hängiven ringmärkningsare på skånska sydkusten. Hans ringmärkning följer du på www.bingsmarken.se. Där finns också fler bilder på ringmärkta fåglar i Kina. Bo har besökt Kina årligen sedan 1993. Nästa år leder han en ny AviFaunaresa till Östra Kina. I resan ingår numera besök på Beidaihe fågelstation. Mer information om resan hittar du på www.avifauna.se.

相 比 欧 洲 ， 中 国 的 环 志 工 作 仍 处 于 起 步 阶 段 。 1983 年 ， 第 一 批 鸟 类 在 中 国 西 部 的 青 海 湖 被 环 志 ， 从 此 ， 越 来 越 多 的 环 志 工 作 相 继 展 开 。 截 至 到 2003 年 的 环 志 鸟 类 总 数 达 300,000 只 。 今 年 的 5 月 份 ， 瑞 典 AviFauna 的 Bo Petersson 先 生 在 中 国 北 戴 河 环 志 站 工 作 了 数 周 ， 以 下 是 他 的 工 作 报 告 总 结 和 个 人 体 会 。

自 90 年 代 初 起 ， 中 国 的 鸟 类 环 志 站 （ 点 ） 的 数 目 在 不 断 增 加 。 这 也 意 味 着 环 志 的 鸟 种 和 数 量 也 处 于 增 加 之 中 。 到 2008 年 ， 共 环 志 鸟 类 430 种 309,239 只 。 统 筹 中 国 鸟 类 环 志 工 作 是 中 国 鸟 类 环 志 中 心 ， 她 的 建 设 目 标 是 在 未 来 几 年 里 ， 使 环 志 站 的 数 量 和 环 志 鸟 类 持 续 增 加 。

直 至 2001 年 为 止 ， 中 国 共 回 收 到 364 只 国 外 环 志 鸟 。 这 些 国 外 环 志 鸟 主 要 来 自 澳 大 利 亚 （ 215 只 ） ， 俄 罗 斯 （ 105 只 ） 和 日 本 （ 31 只 ） 。 随 着 环 志 工 作 的 开 展 ， 2001 年 后 ， 中 国 和 欧 洲 之 间 的 鸟 类 迁 徙 报 告 不 断 上 升 （ 目 前 还 没 有 报 告 对 此 进 行 总 结 ） ， 其 中 包 括 6 只 白 腰 朱 顶 雀 。 第 一 只 是 1996 年 在 芬 兰 环 志 的 个 体 ， 另 外 两 只 分 别 来 自 挪 威 和 比 利 时 。 而 三 只 中 国 环 志 的 白 腰 朱 顶 雀 分 别 在 挪 威 、 瑞 典 和 荷 兰 被 回 收 。

2009 年 5 月 ， 在 中 国 河 北 省 的 北 戴 河 举 行 了 一 个 鸟 类 环 志 研 讨 会 。 会 议 主 要 讨 论 如 何 从 技 术 、 工 具 和 策 略 等 层 面 提 高 中 国 的 鸟 类 环 志 数 量 和 质 量 。 在 研 讨 会 之 后 ， 亦 举 办 了 一 个 环 志 工 作 者 训 练 营 ， 主 要 对 工 作 人 员 在 鸟 类 物 种 的 辨 识 ， 年 龄 和 性 别 的 判 定 ， 以 及 捕 捉 技 术 等 方 面 进 行 培 训 ， 该 训 练 营 还 包 括 于 北 戴 河 鸟 类 环 志 站 的 野 外 实 习 ， 以 训 练 工 作 人 员 的 实 际 工 作 能 力 。

北 戴 河 鸟 类 环 志 站 的 负 责 人 是 Jin Yang Guang 先 生 ， 他 的 助 手 是 Zhang Jian 先 生 。 从 1992 起 ， 北 戴 河 环 志 站 每 年 可 以 环 志 17,000 至 23,000 只 。 这 和 北 戴 河 环 志 站 工 作 人 员 的 辛 勤 和 有 效 的 工 作 是 分 不 开 的 。

我 在 环 志 站 工 作 的 两 星 期 中 （ 5 月 8 日 至 22 日 ） ， 我 们 共 环 志 鸟 类 50 种 900 只 ， 优 势 物 种 为 黄 眉 柳 莺 （ 235 只 ） ， 其 次 是 红 胁 绣 眼 鸟 （ 100 只 ） ， 红 尾 伯 劳 （ 81 只 ） ， 和 红 喉 姬 鹀 （ 67 只 ） 。 最 令 我 意 想 不 到 的 是 ， 我 们 还 捕 获 到 紫 背 苇 千 干 鸟 ， 宝 兴 歌 鸲 ， 棕 眉 柳 莺 和 虎 纹 伯 劳 。

北 戴 河 鸟 类 环 志 站 具 有 得 天 独 厚 的 地 理 优 势 ， 因 为 这 里 是 中 国 东 部 重 要 的 鸟 类 迁 徙 通 道 之 一 。 这 里 的 鸟 类 环 志 工 作 者 主 要 使 用 马 敬 能 先 生 编 著 的 《 中 国 鸟 类 野 外 手 册 》 作 为 参 考 书 ， 但 是 我 发 现 书 中 的 一 些 信 息 已 经 需 要 更 新 了 。

总 的 来 说 ， 我 认 为 中 国 鸟 类 环 志 的 在 组 织 和 捕 捉 方 面 ， 都 比 瑞 典 的 团 队 更 有 专 业 的 能 力 。

在 此 ， 我 谨 向 陆 军 先 生 ， 钱 法 文 先 生 和 其 他 中 国 鸟 类 环 志 中 心 的 工 作 人 员 ， 为 我 在 能 够 在 北 戴 河 鸟 类 环 志 站 提 供 访 问 和 工 作 的 机 会 ， 并 有 幸 参 与 2009 年 鸟 类 环 志 研 讨 会 ， 表 示 衷 心 的 感 谢 ！